

A kreatív gazdaság térformáló ereje Magyarországon

Dr. Egedy Tamás
CSFK Földrajztudományi Intézet
egedy@gmx.net

A Magyar Regionális Tudományi Társaság XIX. Vándorgyűlése
A területi egyenlőtlenségek új formái és az átalakuló területpolitika
Budapest, 2021. november 4–5.

A kutatás fő célja

A kreatív gazdaság városfejlődésre gyakorolt legfontosabb hatásainak és városföldrajzi jellemzőinek a feltárása.

NKFIH K128717 – „Progresszív városföldrajz” projekt része

Kutatási kérdések

Melyek a kreatív gazdaság városfejlődésre gyakorolt hatásai a posztfordi időszakban?

Hogyan hat a kreatív gazdaság a városok földrajzi környezetére és szövetére és a földrajzi tér átalakulására a városokban?

Melyek a kreatív gazdaság fejlődésének városföldrajzi következményei a budapesti agglomerációban?

Módszertani háttér, alkalmazott módszerek

Szekunder módszerek

Szakirodalom feldolgozása

KSH statisztikai adatbázis elemzése

Mobilkommunikációs cellaadatok elemzése

Dokumentumelemzés

Primer módszerek

Kérdőíves felmérés

Mélyinterjú

Terepbejárás

Fotódokumentáció

Vizualizáció, kartográfia

A kreatív gazdaság fogalma

Kreatív gazdaság = kreatív ipar + tudásintenzív ipar

Kreatív iparágak

Piackutatás, reklám- és hirdetésszervezés, építészet, művészet és képzőművészet, kézműipari tevékenységek, dizájn, divattervezés, video- és filmgyártás, rádió- és TV, zene, fényképészet, vizuális és előadói művészetek, kiadói tevékenység, szoftveripar, szoftverkészítés

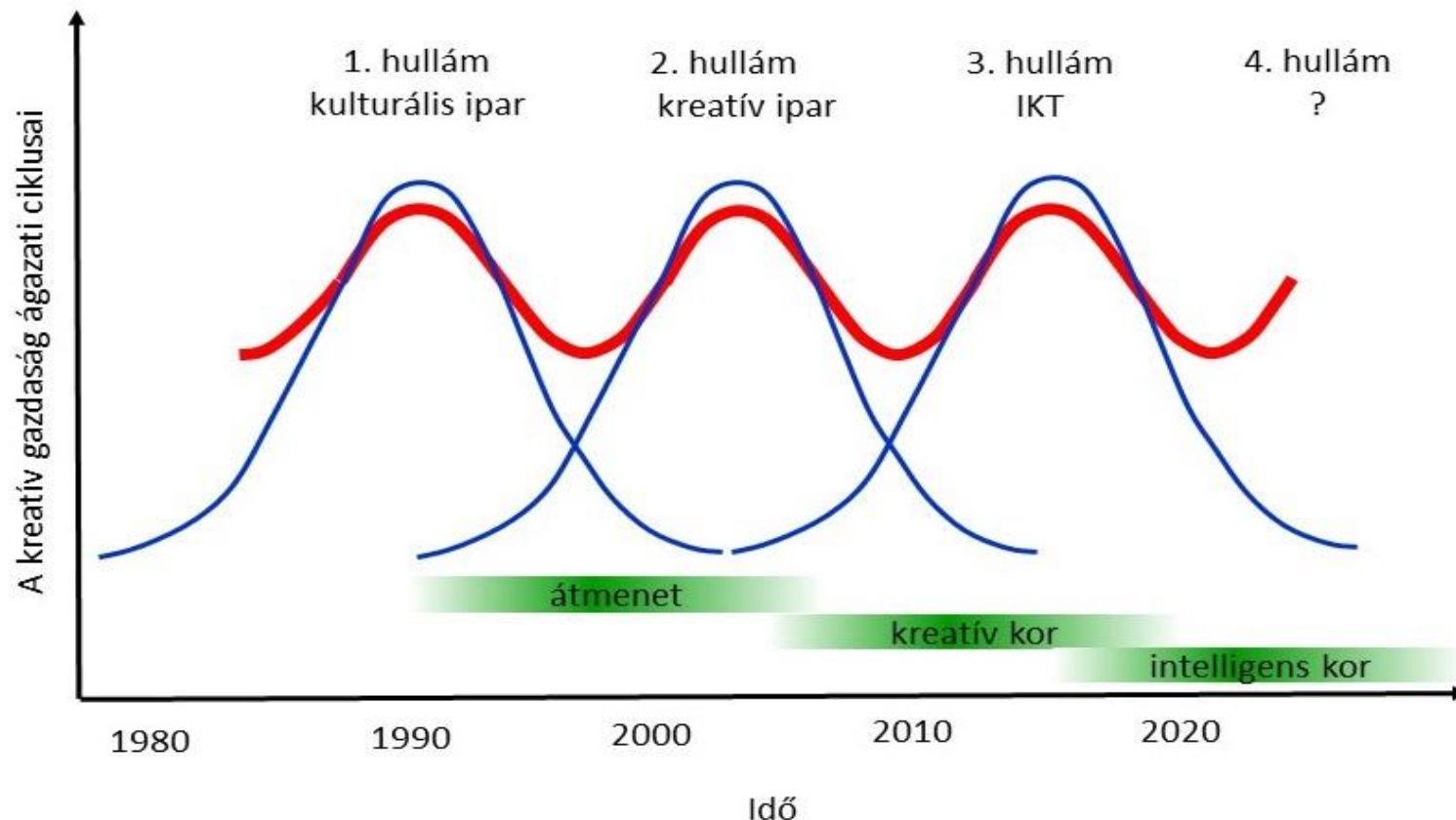
Tudásintenzív iparágak

Infokommunikációs technológia (IKT)
Pénzügyi tevékenységek
Jogi és üzleti szolgáltatások
K+F és felsőoktatás

Sejtés: A kreatív gazdaság ciklusos fejlődést mutat, amely városföldrajzi értelemben a Kuznets-ciklus szerint zajlik. A kreatív gazdaság hullámtermészetéből kifolyólag időben más-más gazdasági ágazatok (kulturális ipar, kreatív ipar, IKT) kerülnek előtérbe és befolyásolják a városfejlődést.

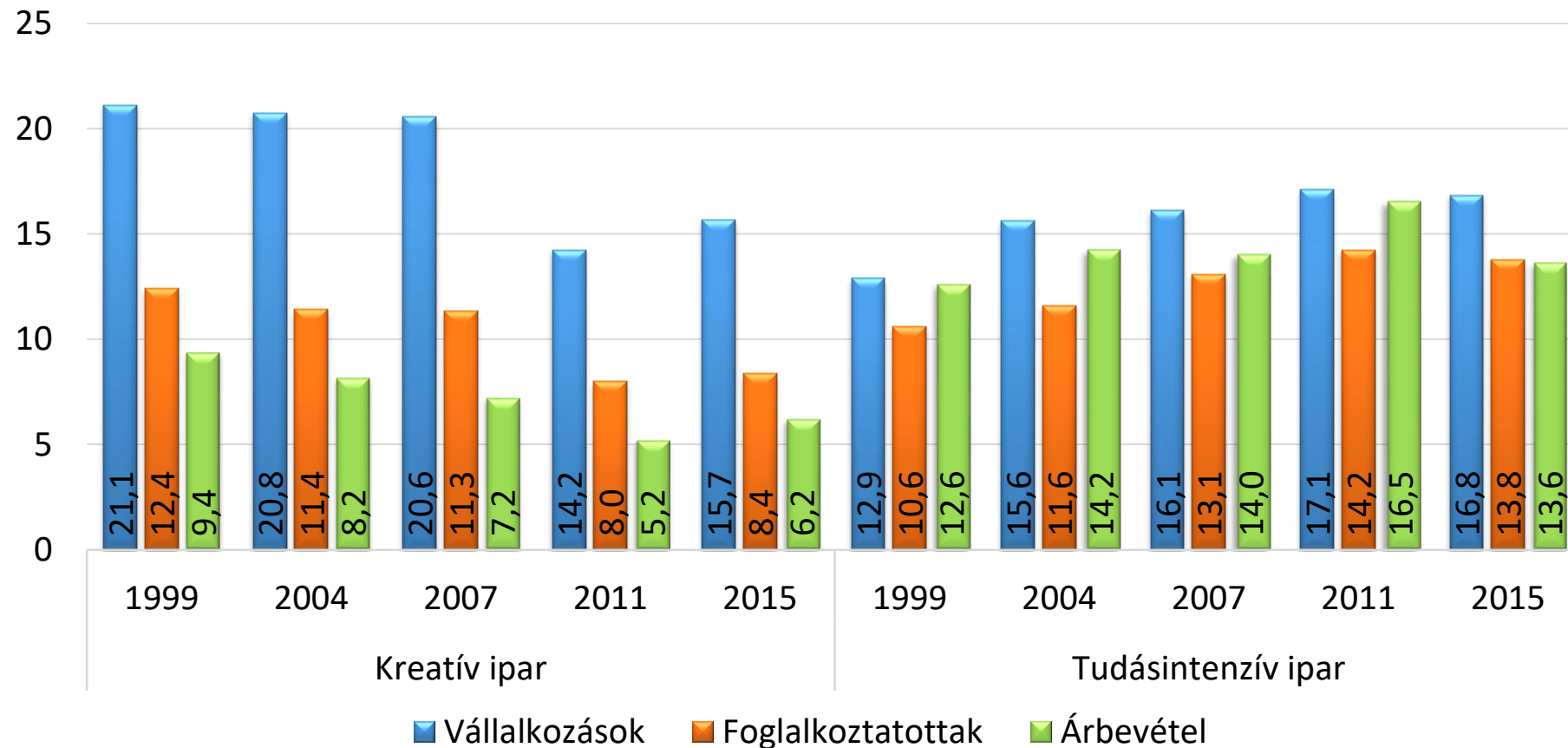
A kreatív gazdaság ciklusos fejlődése

Módszer, forrás: nemzetközi és hazai szakirodalom elemzése és szintézise

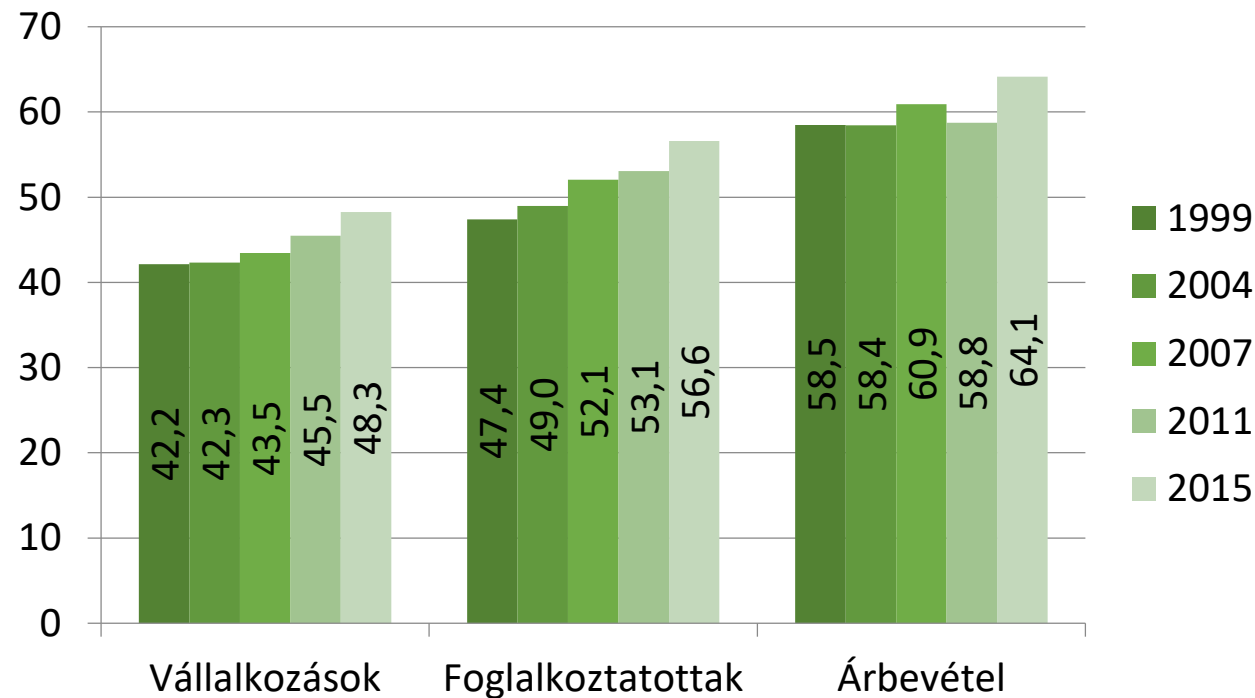
A kreatív gazdaság a gazdasági világválság előtt dinamikusan fejlődött, a válság azonban megtörte a szektor lendületét. A recesszió alapvetően a kreatív ipart sújtotta, a tudásintenzív ipar fejlődésében nem okozott jelentős törést.

A kreatív és tudásintenzív ipar részesedése Magyarországon (1999–2015, %)

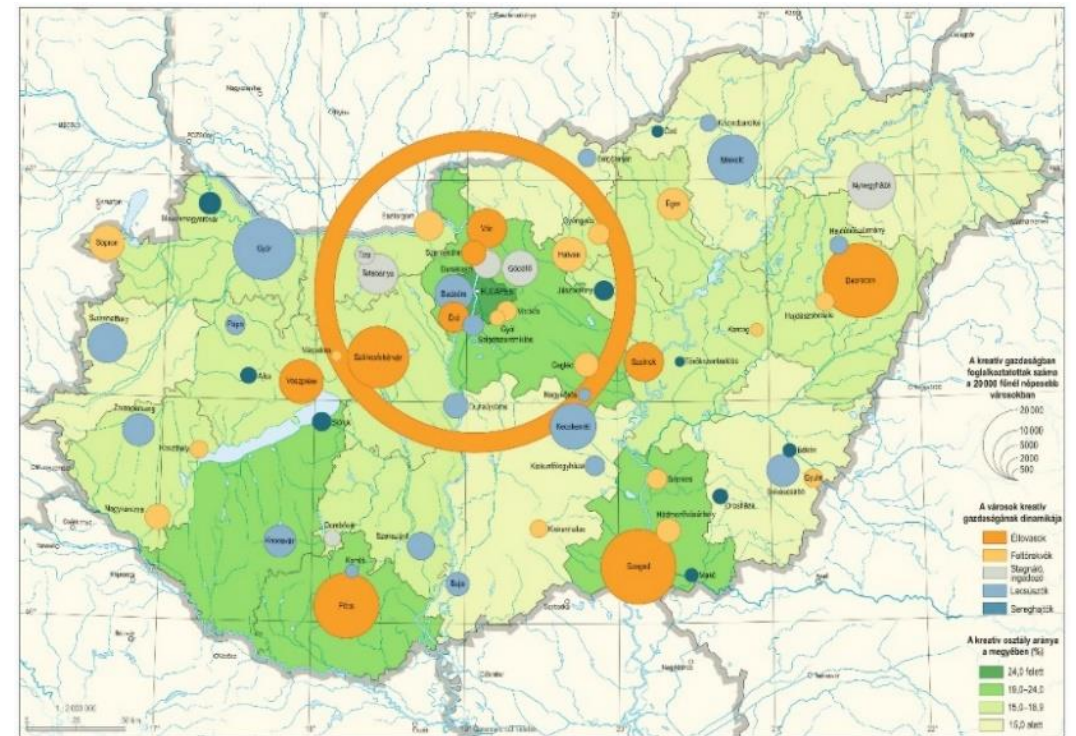

A településhierarchia és a városok mérete alapvetően befolyásolja a kreatív gazdaság letelepedését, ami növekvő térbeli koncentrációt eredményez. Budapest szerepe és a budapesti agglomeráció súlya a magyar kreatív gazdaságban folyamatosan nő, amit a válságok sem voltak képesek érdemben megtörni és befolyásolni.

A budapesti agglomeráció súlya a kreatív gazdaságon belül (1999–2015, %)

A kreatív osztály nagysága és a kreatív gazdaság dinamikája (2015)

Módszer, forrás: KSH adatbázisok elemzése, korrelációszámítás, vizualizáció, kartográfiai elemzés

Magyarországon az ezredforduló óta a kreatív gazdaság tudásalapú átrendeződése zajlik, ami hosszú távon előmozdítja az okos városok fejlődését a budapesti agglomerációban. Az IKT szektor fejlődésének kitüntetett területe a budapesti agglomeráció és azon belül az agglomerációs övezet.

A kreatív gazdaság összetételének változása Magyarországon (1999-2015; %)

	Vállalkozások			Alkalmazottak			Bevételek		
	1999	2015	Változás	1999	2015	Változás	1999	2015	Változás
Kreatív ipar	62,1	48,2	-13,9	53,9	37,8	-16,1	42,6	31,4	-11,3
Tudásintenzív iparágak	37,9	51,8	13,9	46,1	62,2	16,1	57,4	68,6	11,3

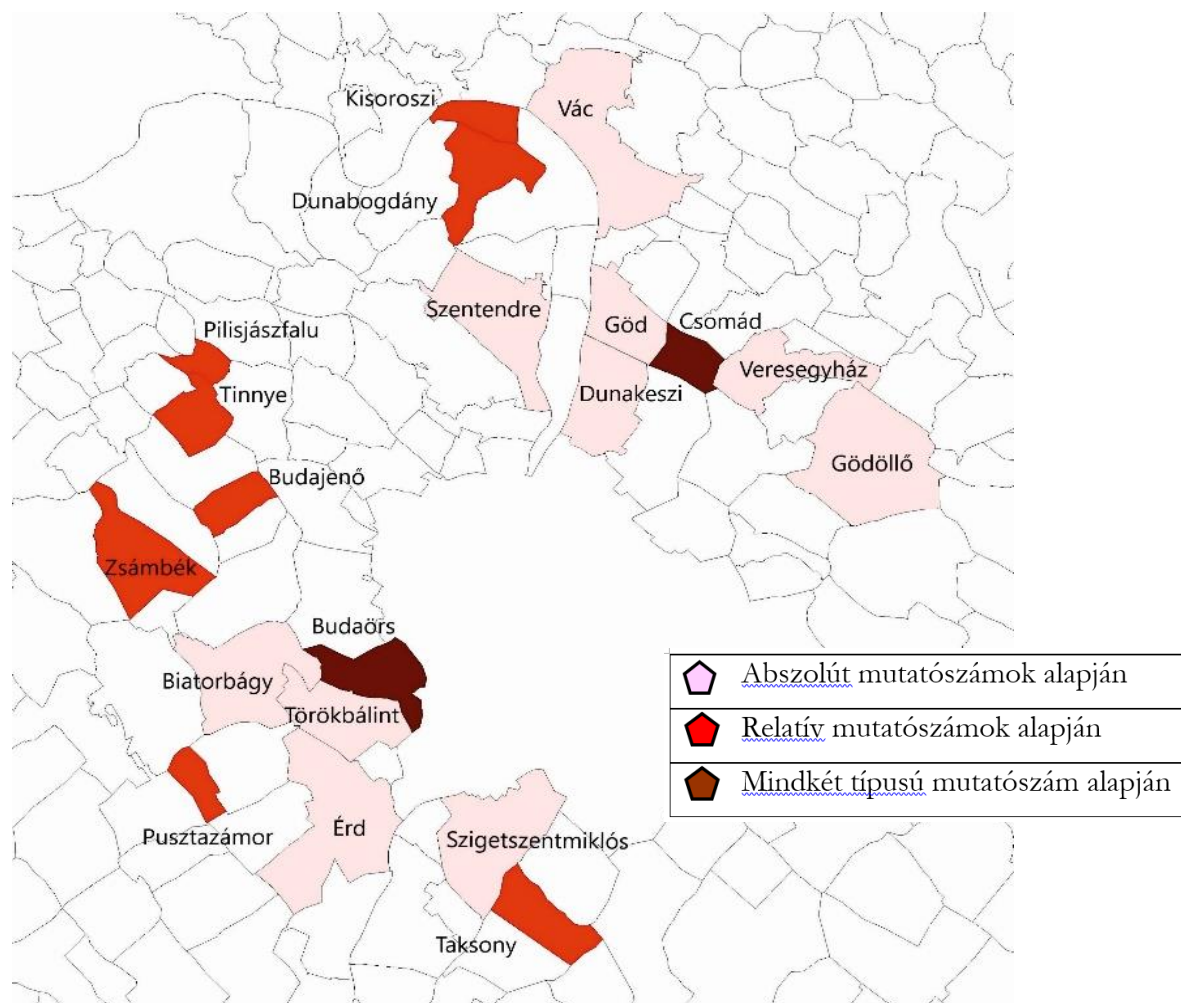
Az IKT szektor növekedési dinamikája a budapesti agglomerációban (1999–2015; %)

Mutató	Budapest	Agglomerációs zóna	Városrégió	Ország
cégek száma	170,1	270,6	188,7	181,6
dolgozók száma	140,0	255,7	156,3	136,5
bevétel volumene	190,1	369,5	215,9	218,5

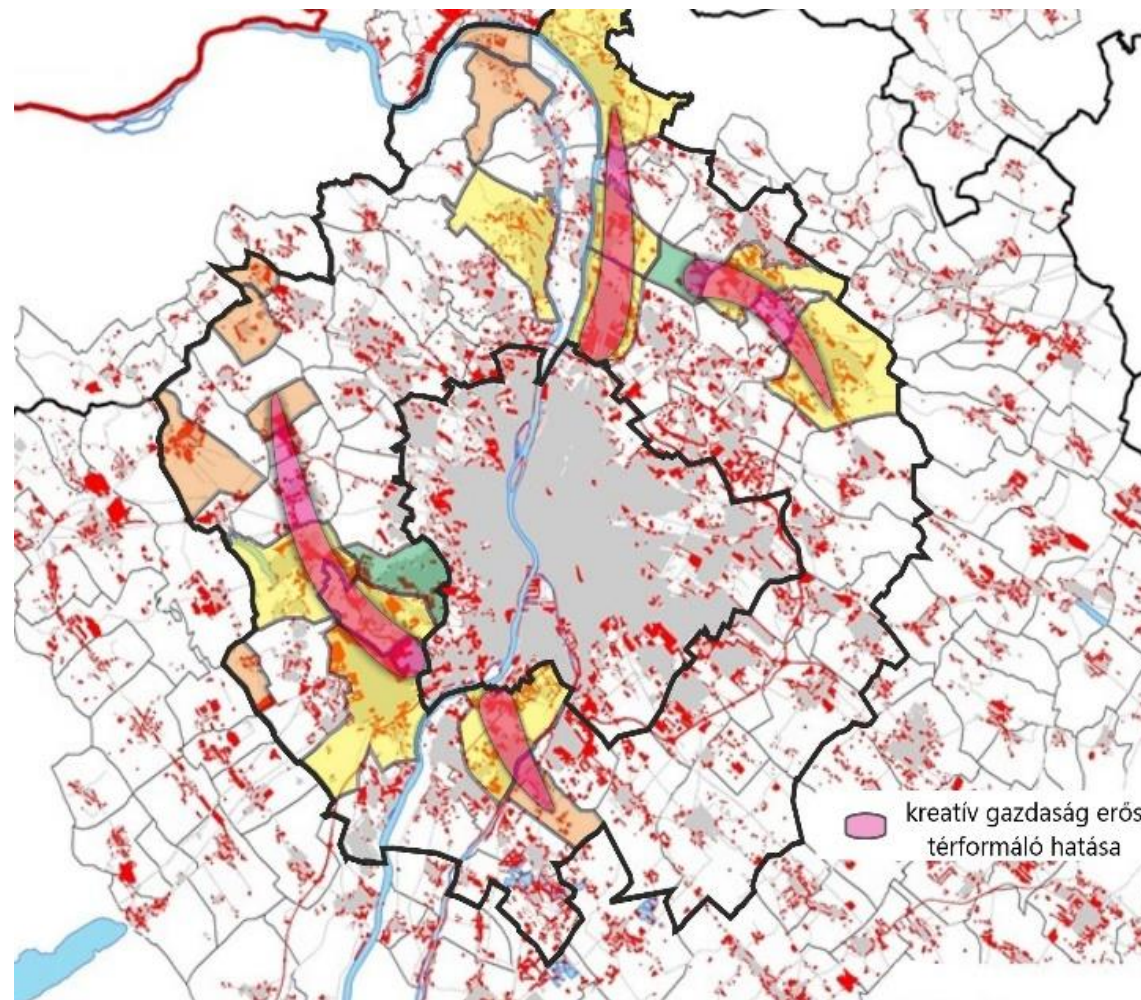

A budapesti agglomerációs övezet kiemelkedő szerepet játszik a kreatív gazdaság fejlődésében, ahol a folyamat dinamikusabban zajlik, mint Budapest közigazgatási határain belül. A kreatív gazdaság a főváros agglomerációs övezetében alapvetően hozzájárul új alcentrumok megjelenéséhez, s ezzel a policentrikus városfejlődés irányába hat.

Legdinamikusabb kreatív gazdaságú települések az agglomerációs övezetben

A kreatív gazdaság térformáló hatásainak potenciális területei az agglomerációs övezetben

A kreatív gazdaság fejlődése átrajzolja a magyar gazdaság területi mintázatát. A mobilkommunikációs (IKT) eszközök használatában még egyértelműen visszatükröződik a gazdasági fejlettség nyugat-keleti dichotómiája, de a kreatív gazdaság növekvő térbeli koncentrációja miatt a tradicionális nyugat–keleti lejtőt egyre inkább a Budapesttől és a regionális centrumoktól való távolság váltja fel.

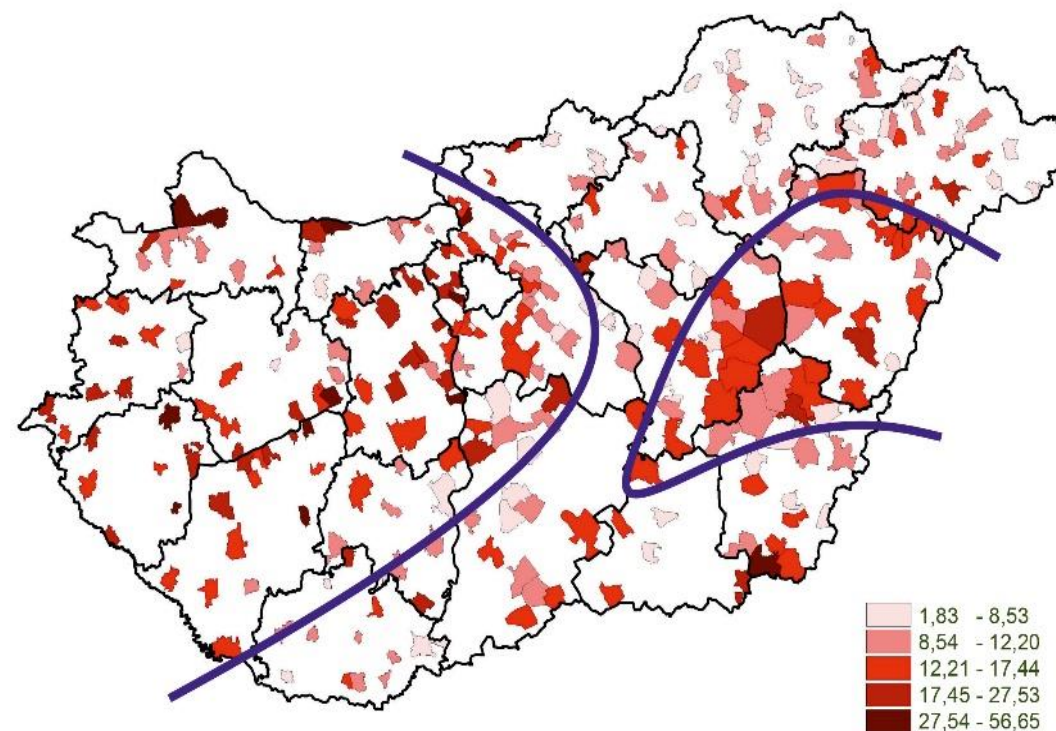
Az esemény/fő mutató és a Szentgotthárdtól és Budapesttől való távolság közötti korreláció

Város mérete (népesség)	Esemény/fő	
	Távolság Szentgotthárdtól	Távolság Budapesttől
>100.000	-0.263	-0.397
50.000-100.000	-0.597	0.562
20.000-50.000	-0.339	-0.148
5.000-20.000	-0.379**	-0.054
<5.000	-0.375**	-0.224*

A kreatív gazdaság térbeli koncentrációja a Herfindahl-Hirschman-index alapján

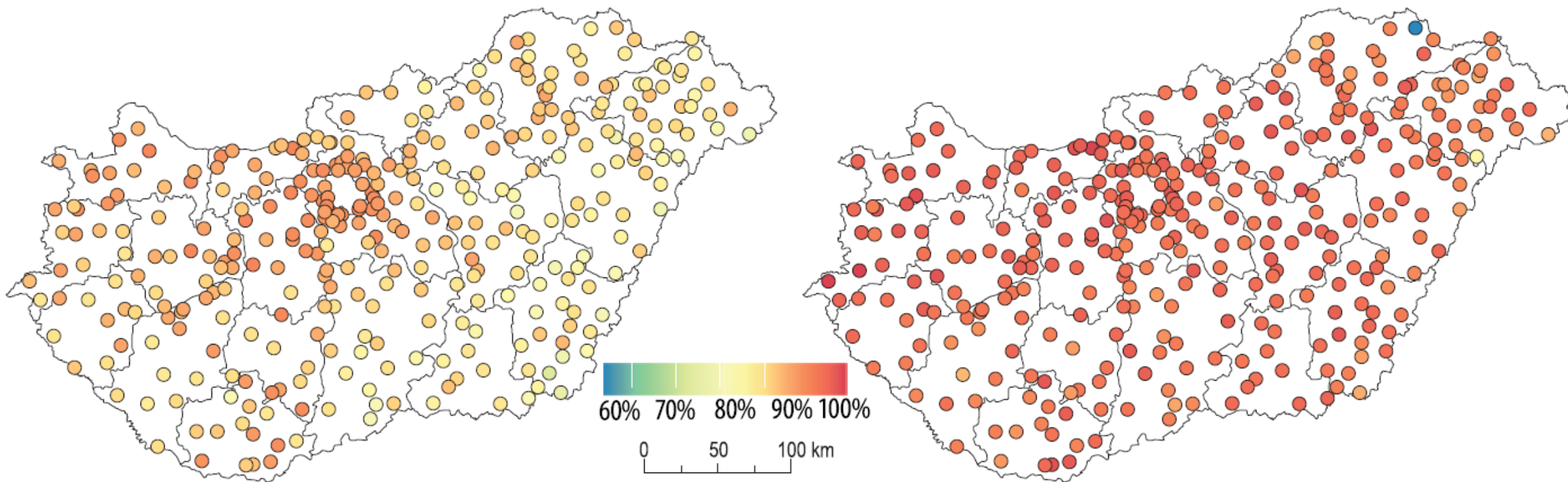
	2007	2015
Kreatív cégek száma	0,16	0,18
Foglalkoztatottak száma	0,24	0,29
Árbevétel volumene	0,31	0,39

Esemény/népesség mutató a 20 ezer fő alatti városokban

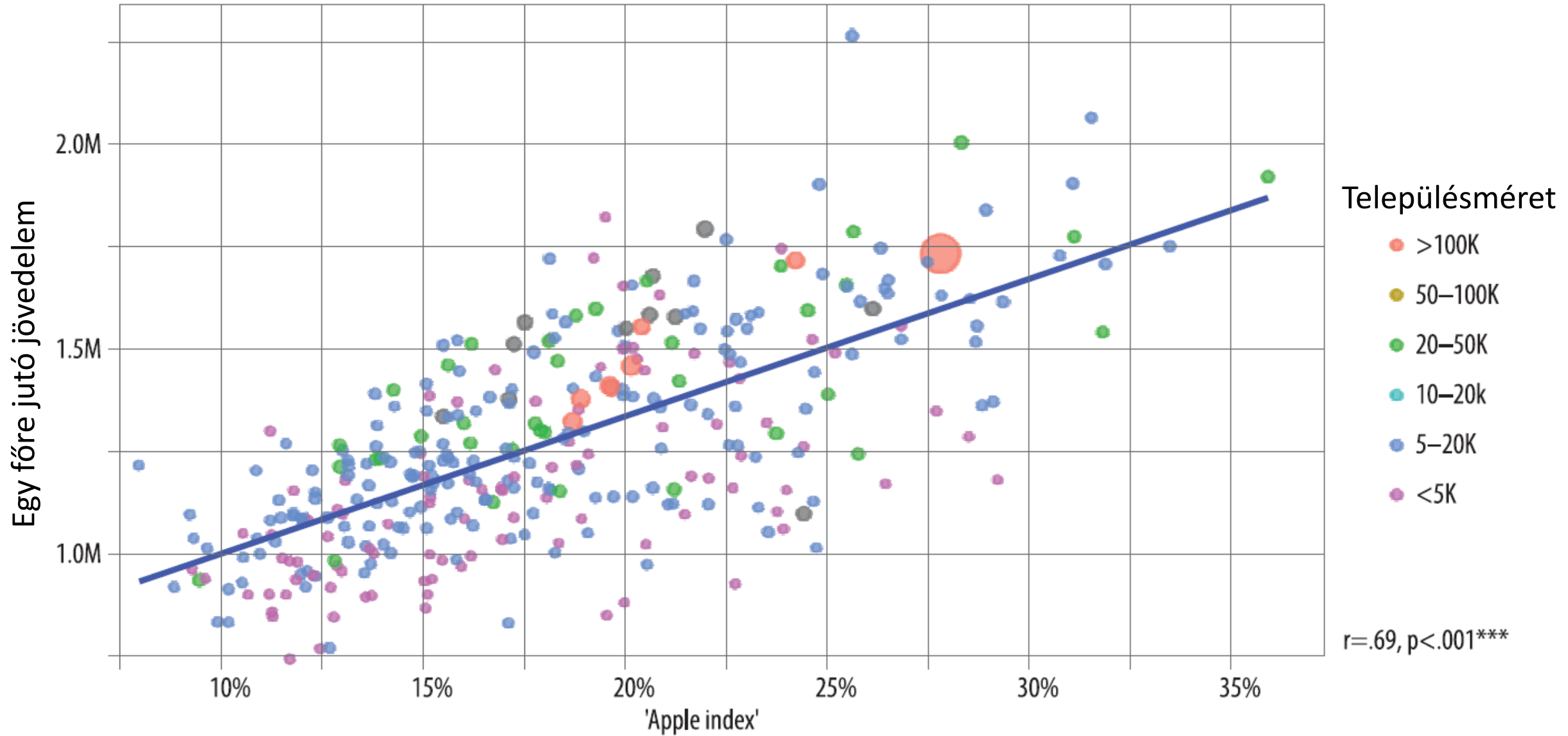
Módszer, forrás: KSH adatbázisok elemzése, mobilcellaadatok, big data adatállományok elemzése, korrelációs és területi autokorrelációs számítások, kartográfia

Az okostelefonnal rendelkezők aránya az X generációban (balra) és a Z generációban (jobbra)

Módszer, forrás: mobilcellaadatok, big data adatállományok elemzése

Az egy főre jutó jövedelem és az Apple telefont használók aránya közötti összefüggés

Módszer, forrás: mobilcellaadatok, big data adatállományok elemzése

Összefoglaló gondolatok

A kreatív gazdaság aktívan alakítja a földrajzi teret, a városok struktúráját és szövetét, ily módon átformálja a földrajzi hely szerepét és értelmezését.

A kreatív gazdaság térformáló erejének köszönhetően a városfejlődés a mozaikos város kialakulásának irányába mutat. A kelet-közép-európai és magyar városfejlődés aktuális stádiuma a mozaikos város.

Egedy Tamás

A kreatív gazdaság városföldrajza

a budapesti agglomeráció példáján

Köszönöm a figyelmet!